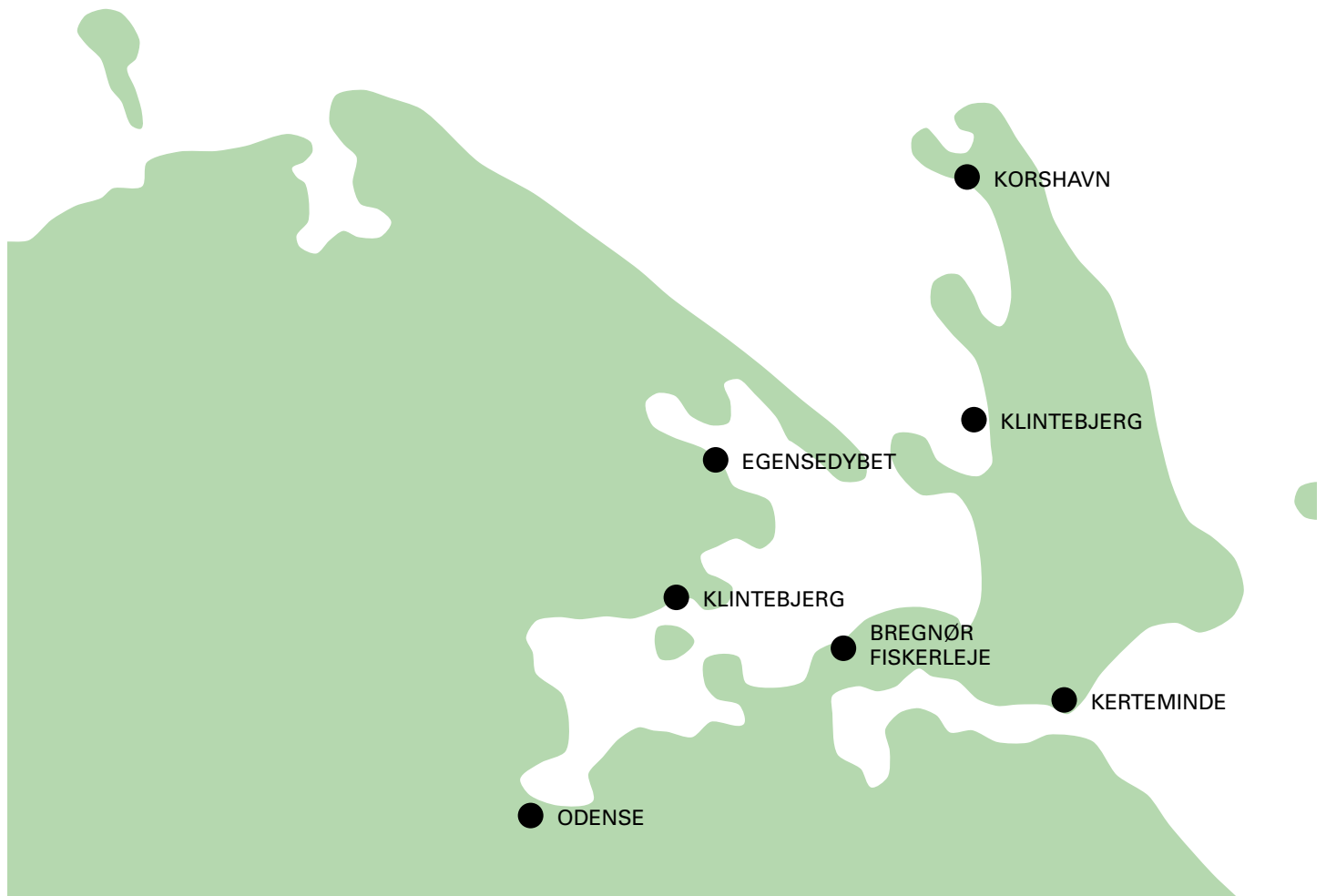

DU DANSKE LAND - OG VAND

sejleroplevelser ved

ODENSE FJORD

RUNDT OM ODENSE FJORD: ET OVERBLIK

På det fladlandede Nordøstfyn åbner der sig mod syd en sprække i landskabet, der lokker nysgerrige og videbegærlige sejlere imod sig. Om bagbord ligger det betagende kystlandskab på Fyns Hoved og halvøen Hindsholm, der stritter sin krabbelignende klo ud i Kattegat. På styrbordsside har vi den flade landtange Enebærødde, der stækker sig forgæves ud i vandet efter den modsatte bred. Vi er på vej ind i Odense Fjord gennem Gabet: passagen, der markerer overgangen fra Kattegats "uendelige" hav til den naturskønne fjord, der fører ind til Fyns hovedstad.

Gabet er ca. 400 meter bredt, men sejlrenden er omkring 170 m bred og 10-11 m dyb. Der er god plads, for indsejlingen er skabt til store containerskibe, der går til Lindø Terminalen. Herfra og ind til selve Odense er sejlrenden 7,5 m. Alle steder er der fint afmærket, så sejlturen burde ikke volde kvaler. Tidevandsskiftet medfører dog en stærk strøm ved Gabet, og står vinden ind fra nord- eller sydlig retning, så er søen heftig, når vind og strøm forenes. Der er mange velegnede læsteder at ankre op, men tjek dit søkort for ud for sejlruten, kan der være meget lavvand.

13 km. er Odense Fjord lang, og der er meget at se på på vejen mod Odense. 25 småøer og holme ligger smukt spredt ud, og ca. midt i den sydøstlige del ligger Munkebo og det hedengangne Lindøværft, der i dag er industripark mm.

Fjorden har et rigt dyre- og fugleliv, og er en vigtig rasteplass for trækfugle. Et stort antal måger, terner, fiskehejre, edderfugle og svaner yngler i området, og det skal selvfølgelig respekteres af vandrere, cyklister, sejlere og andre, der kan komme tæt på dyrene.

Odense by ligger godt og lunt i bunden af fjorden. Fyns største by har rødder tilbage til vikingetiden, og er en driftig by med mange kulturtilbud til byens 175.000 indbyggere og dens gæster. Byen undergår i øjeblikket en større makeover, der skal forvandle den indre by fra en grim ælling til en smuk svane. Vision og inspiration har man vel, når man bor i H.C. Andersens by?

PÅ TUR I

ODENSE FJORD

”Der var saa deiligt ude paa Landet”. Det er svært ikke at citere nationaldigteren H. C. Andersen, når vi nu er på Fyn og så tæt på hans fødested. Andersen satte pris på landet, og det er givet, at han har fundet stor inspiration i den smukke natur ved Odense Fjord, som var storslået dengang. Og er det nu. Tag med på vores tur, som kommer til at handle nok så meget om fjordens omgivelser. For fjordens lidenhed taget i betragtning, så er oplevelserne så ulig meget større, end man kunne tro. Det er ganske vist.

KERTEMINDE – GABET (ENEBÆRODDE)

Den sidste store is fra Vaffelhuset er spist i denne omgang. Det er tid at bryde op, og selv om vi kan se tilbage på nogle spændende dage i Amandas by, så glæder vi os til turen rundt om Fyns Hoved, ind i Odense Fjord og til opholdet i selve Odense. Men inden vi sejler fiskerpigen agterud, så skal vi nå at besøge 2 store attraktioner i byen. Først lidt kultur, siden natur.

Johannes Larsen Museet giver os et fingerpeg om, hvad der venter os på vores videre færd. Her på dette skønne museum er samlet den prægtige kunst, som Fynbomalerne for mere end 100 år siden skabte med udgangspunkt i det simple liv i de lokale miljøer. Malerierne er en hyldest til familiens liv, stuerne, blomsterne i vindueskarmen, haven, lystfiskerbådene i havnen, markerne, kysten og klinterne og dyrelivet. Her formidledes de traditionelle værdier, på trods af at udviklingen buldrede forbi, og snart lagde mange af disse små samfund øde.

I Kerteminde kan man gå på havets bund uden at blive våd. På Fjord & Bælt kan man gå ad en 40 m lang under-

vandstunnel, og betragte stenrev, tang og muslinger, søstjerner og hundestejler. Børnene er der med fuld entusiasme og øjne så store som kæmpegøpler. Og jublen er til at få øje på, når sælerne og marsvinene leger tag fat i de åbne bassiner. Fjord & Bælt har 3 marsvin i det 4 mio. liter store havnebassin. De små hvaler er totalfredede i Danmark, og vi skal snart få flere af disse fine dyr at se. I fri dressur.

Men nordover går det altså. Vejret er perfekt med god sigtbarhed, hvilket vi er glade for, da vi passerer Stavrehoved op mod Romsø. Desværre er vi lidt sent på den i forhold til at se det prægtige syn, der udspiller sig på Romsø i forårsmånederne. Her blomstrer øens hundredvis af tjørnebuske, og indhyller Romsø i blomsterduft, lysegrønne blade og hvide kronblade.

Til gengæld ser vi hvaler. De første marsvin dukker nemlig op. Verdens største koncentration af hvaler findes i denne del af Storebælt. I dette område lever op mod 5.000 marsvin. Inde på Hindsholm strækker sig det bakkede landskab, og inden længe har vi rundet Fyns Hoveds klinter. Man kan sagtens komme helt tæt på dette fantastiske naturlandskab ved at lægge til i Korshavn lige inden for den krumme odde. Derfra er der gode cykel- og vandremuligheder for at bese flora og fauna. Og var vi kommet lidt før, så havde vi måske mødt malerne Johannes Larsen og Fritz Syberg på en inspirationstur.

EGENSEDYBET

Vi nærmer os Gabet: indsejlingen til Fjorden. Her kan strømmen være kraftig, så vi er opmærksomme. Inden

for folder fjorden sig ud i en tragtform. Vi er på det bredeste stykke vand og har besluttet at føre en zig-zag-kurs fra kyst til kyst ind mod tragtens endelige indsnævring i Odense. Vi går mod øst mod Egensedybet. Havnen, der har grønne arealer og en enestående udsigt over fjorden, skal være vores første stop, hvor vi vil gøre en udflugt nordpå til Enebærodde. Så er det frem med cyklerne.

Enebærodde hører under godset Hofmangsgave, som ligger naturskønt ved Fjorden. Godsets park er åben for offentligheden, og her finder vi et skitsemuseum og et kartoffelmuseum. Natur, kultur, kunst og kartofler. Her er noget for sjæl og mave. Parken er også et eksempel på flere generationers havebrugsinteresse- og historie. Der findes mange forskellige sjældne træer, nogle op mod 200 år gamle.

Ud mod den 6 km lange Odden møder vi flere lystfiskere, der målrettet går efter havørred. Et syn vi ser mange, mange steder i Fjorden, der er kendt for sit gode fiskevand. Selve Enebærodde er en blanding af skov og hede, og området er et eldorado for fugle- og dyrelivet. Fyns største hedelandskab findes også her. Og hugorme? Ja da.

BREGNØR FISKERLEJE

Så går det tværs over Odense Fjord til det lille og hyggelige Bregnør Fiskeleje. Igen holder vi omhyggeligt udkig efter erhvervsfartøjer, bundgarn og andet fiskegrej og finder let ind i havnen. Vi er ikke kommet for at puste ud. Tværtimod vil vi bestige den 58 m høje Munkebo Bakke, bese Lindø og vandre et stykke ad Munkebestien. Selve havnen i Bregnør havde sin storhedstid da fjord-

fiskeriet var i vælten, og den ligger godt og centralt for vores forehavende: besøget på Munkebo Bakke, der også i gammel tid var et yndet udflugtsmål. Og man forstår hvorfor, når man er nået toppen. Herfra er der en formidabel udsigt, og går man op i det røde murstenstårn, ligger store dele af Nordfyn og Kattegat og Samsø ret forude.

Som lystsejlere og maritimt interesserede må vi simpelthen en tur forbi Lindø, der har lagt navn til det nu lukkede Lindøværft, som i sin tid byggede de største containerskibe i verden. Værftet blev påbegyndt i 1956 og endte sine dage i 2012. Men den mere end 100 m høje blå portalkran står endnu. Området er nu en industripark og er ved at genrejse sig til tidligere tiders storhed, nu hvor en række virksomheder inden for offshore industrien har etableret sig.

I tilknytning til Lindø Industripark ligger byen Munkebo smukt ned til Kertinge Nor, som har verdens største koncentration af vandmænd. 50-100 dyr pr. m³ vand. Svømmeturen tager vi et andet sted i Odense Fjord. Der er også spor efter vikingerne, som har været flittige til at udlægge undervandsspærringer for at beskytte Munkebo mod farer fra søsiden.

KLINTEBJERG

Vi zigzagger atter. Kursen er sat mod vestbredden og mod Klintebjerg, der i fordums tid var en stor udskibningshavn for Odense, men som også rummede saltværk, skallefabrik, eddikebryggeri, savværk, og cikoriebrænderi. Disse aktiviteter har tidens tand dog gnavet godt og grundigt i, for intet af dette er tilbage. Derimod

er der idyl og natur, som vi skal se nærmere på. Vi skal nemlig en tur med fiskerbåden Lunden til Vigelsø, som er Odense Fjords største ø. Øen ejes af Skov- og Naturstyrelsen, som via et stort genopretningsprojekt, har omformet det kultiverede landskab og skabt gode betingelser for et rigt dyre- og fugleliv. Man kan sejle til Vigelsø i egen robåd, kano eller kajak. Men husk at der gælder særlige regler for beskyttelse af vildreservaterne.

Fiskerbåden lægger til ved molen på Vigelsø, og vi starter turen i informationscentret for enden af molen. Her får vi en kort briefing om øens natur og historie. Vigelsø skal opleves til fods, så vi har taget traveskoene på og går ad den afmærkede rute de 2,3 km rundt om øens nordspids, der er beplantet med eg, lind og bøg, og hvor der er et flot kig til Lindø-området. Mod syd entrer vi fugletårnet og betragter de fouragerende vadefugle.

ODENSE KANAL

Odense har oprindeligt ikke direkte, naturlig adgang til havet, hvilket jo er en hæmsko for en blomstrende industri- og handelsby i en tid, hvor vandvejene var de primære fragtveje. Derfor tog et par hundrede kanalarbejdere fat med håndskovle og trillebøre, og efter 8 års manuelt arbejde kunne den 5 km lange Odense Kanal indvies i 1803.

Den nye kanalhavn betød nye muligheder for Odenses købmænd, og da industrialderen kom til Danmark i anden halvdel af 1800-tallet, stillede større skibe og øgede godsmængder nye krav til havnen, der har gennemgået mange udvidelser frem til 1970'erne, hvor aktiviteterne ebbede ud.

Tilbage i den gamle havn står mange spændende og forskelligartede bygninger, der udgør en betydningsfuld

del af Odenses historiske identitet. Pakhuse, kraner og siloer fortæller om dengang havnen var byens port til verden. Fynsværkets kæmpehøje skorsten på 235 m er selvfølgelig markant og synlig, og værket er én af de virksomheder, der har stor gavn af kanalen, hvor brændslet sejles til elværket, og som forsyner det med kølevand.

STIGE Ø

Storbylivet begynder nu at trække lidt i besætningen, der trænger til at strække benene på de flisebelagte gader og stræder i Odense. Men inden vi giver efter for caféernes fristelser og byens butikker og seværdigheder, så gør vi et stop på en af Danmarks mest spændende lossepladser. Eller rettere: ekslossepladser. Under sloganet "Fra losseplads til tumleplads" er Stigøs tidligere affaldsdeponi forvandlet til en oase af rekreative aktiviteter og udendørs oplevelser i det 25-30 m høje bakkede landskab. Stige Ø er en halvø mellem Odense Fjord og Odense kanal. Her er mountainbikebane, legelandskab, bålplads, shelters, grillhytte, fiskepladser, vandrestier og så videre.

På Stige Ø Nord ligger ca. 30 små hjemmebyggede huse udført i træ, tjærepap og andre genbrugsmaterialer. Det er Sorthusene. Det første hus blev opført først i 1900-tallet, og i begyndelsen af 1960'erne var antallet af huse nået op på 63. De bruges som fritidskoloni for en blandet gruppe af fiskere, jægere og forhenværende værftsarbejdere fra Lindø.

Lystbådehavnen på Stige Ø ligger i den sydlige ende, og 200 m længere mod syd kan man tage Danmarks mindste færge, som på under 2 minutter fragter passagerne over den 60 m brede kanal. Der går bybus ind til Odense centrum herfra. Vi venter med den del af festen til senere, og gør i stedet vores indkøb af dagligvarer i

Stige by. Så er vi parate til det sidste "ben" på denne tur: en smuttur til Odense City,

ODENSE CENTRUM

Sidst på eftermiddagen ankommer vi til Odense, hvor vi kan vælge at tage den snævre passage ind til Odense Motorbådsklubs havn eller gå lidt dybere ind i havnen og lægge os i Sejl- og Motorbådsklubben Frem. Begge steder går der busser til Odense centrum, men faktisk kan du også sagtens gå eller cykle.

H. C. Andersen Museet: Odense er et overflødheds-horn af tilbud inden for kultur, oplevelser, shopping og historie. Vi kan selv sagt ikke smage på det alt sammen men må udvælge nogle godbidder. Vi må se museet om nationaldigteren H. C. Andersens hus, som ligger i den gamle bydel, er hovedmuseet, og udstillingerne fortæller om Andersen forunderlige liv: fra barndomsårene som fattig skomagerson i Odense, skolegangen og den svære tid på vej mod drømmenes mål i København. Du kan følge poetens bekendtskaber, kærlighedsliv, kunstneriske karriere og hans mange rejser.

Carl Nielsen Museet: Musik skal der til, og selvfølgelig har Fyn også opfostret én af Danmarks aller mest kendte komponister, nemlig Carl Nielsen. Han og hustruen, billedhuggeren Anne Marie Carl-Nielsen, hyl-des i et museum tæt på Andersens, og her udstilles de to kunstneres liv og virke. Udstillingen er opbygget kronologisk, og den fortæller historien om to særdeles selvstændige kunstnere, der både sammen og hver for sig satte afgørende præg på det danske kulturliv.

Odense ZOO: Vejret er altid velegnet til en tur i ZOO. I Odense er der dyr fra alle verdensdele både inden- og udendørs. Fra savannens mægtige løver og sribede zebraer, over regnskovens aber og fugle til de tropiske havdyr og pingviner i det stiveste puds. Der er altid noget at se i ZOO.

Brandts Klædefabrik: Ikke mange byer kan frembyde et så koncentreret miljø for kultur og oplevelser som Odense. I Brandts Klædefabrik, der ligger lige i smørhullet af byen. I dette specielle latinerkvarter, tæt på byens gågader, forenes eksklusivt shopping med specialbutikker, biograf, studenterhus, kunst og kultur året rundt. Her nydes livet på de mange caféer og restauranter og på musikstederne. På en god dag vrimler det med mennesker, så der er masser af se på, hvis man da ikke selv vil tage del i kulturudbuddene fra Brandts Museum for kunst og visuel kultur, Danmarks Mediemuseum, Det Fynske Kunstakademi og Odense Filmværksted.

Den Fynske Landsby: Lidt syd for centrum finder vi Frilandsmuseet Den Fynske Landsby, som består af en række gårde og huse, der alle oprindeligt har stået i landsbyer rundt om på Fyn og øerne. Det er som at gå rundt på H. C. Andersens tid med bindingsværksbygninger, med blomstrende haver, med hegn og husdyr, gadekær og bygade. Ofte også med formidlere, der er klædt i historiske dragter.

Fik vi set det hele? Fik vi set det meste. Fik vi set det væsentligste? Hvis ikke så må vi tilbage. Det er ganske vist.